

Ole Mæhle: Jens Thiis. En kunstens forkjemper. (Gyldendal norsk forlag).

Den centrale skikkelse i norsk kunsthistorie i et halvt århundrede, til 1942, var Jens Thiis, og han var førende som kritiker, museumsleder og kunsthistoriker. Det er, frem for alle andre ham, der har æren af at være førstemand til at forkynde, tidlig i 1890'erne, at der var opstået to genier i Norge Edvard Munch og Gustav Vigeland. Begge har de gentagne gange foreviget ham. Hele sit liv igennem var Jens Thiis en skønhedsdyrker og en livskunstner, en frodig natur, veltalende og ikke bange for den store patos og de stærke ord. Der var nok mere kunstnernatur end forsker i ham, men i hans studier over italiensk renaissancekunst, og i store dele af hans bindstærke værker om fransk ånd og kunst, er der ægte videnskabelig holdning. Det samme gælder den skønne bog om Leonardo da Vinci, og bøgerne om norsk kunst gennem tiderne. Er der enkelte »fejl« i hans forfatterskab, der er så vidtspændende, er de alle bagatelagtige og betydningsløse, og der var ingen grund til at hænge sig i dem, som hans modstandere gjorde med en ihærdighed, der var en bedre sag værdig. Man må ikke glemme, at Jens Thiis i sin vurdering, sin entusiasme, i sit store overblik sjældent trådte ved siden af.

Om denne nordmand har Ole Mæhle nu skrevet en stor og såre vægtig bog, der fra først til sidst giver et billede af en rig og mangfoldig personlighed, som altid følte sig i gæld til Danmark. Som skoledreng sad han ved siden af Helge Rode, kom i hans hjem, som var det hans eget. Her fik han sit frisind og sin liberale radikalisme støbt i en hold-

bar form af Ove og Helge Rodes norske stedfader politiker Erik Vulum og hans hustru Margrethe, Orla Lehmanns datter, der spillede så stor en rolle i norsk kulturliv. Hun forstod den unge Jens Thiis, og da han kastede sig over kunsthistorien, rejser han til Danmark, og her er det Julius Lange, senere Karl Madsen og Emil Hannover, der leder og råder ham på en bestemmende vis. Den tak han skyldte dem, glemte han aldrig. For al lødig dansk kunst var hans sind åbent, han kæmpede for den med sin storartede pen og i talløse foredrag rundt om i Norden, og han gav den husly på Nationalgalleriet, da han blev dets leder i 1909 og i samfulde 32 år fremover. Af et upersonligt og tilfældigt kunstmuseum skabte han det norske nationalmuseum, som det lever i alle nordmænds sind i dag. Nu fastslog han, så alle måtte se det, at han var en af de store i skandinavisk kulturliv.

Man må være Ole Mæhle taknemmelig for denne smukke bog nu er kommet. Klogt er her mange citater af Thiis selv, i hans polemik er der altid noget der minder om storm i frugt blomstringstid. Om sig selv sagde Thiis, da livet ebbede ud, at han havde været et lykkeligt menneske, for han havde levet et vidunderligt liv. Det er en berigelse, at lære ham nærmere at kende i denne bog.

Johannes Lehmann

Tage Kaarsted: Ove Rode som partipolitiker. (Institut for Presseforskning og Samtidshistorie, 1971). 262 s.

I 1963 udgav professor Tage Kaarsted en elegant og letlæst bog om den unge Ove Rode. Nu foreligger »Ove Rode som partipolitiker«, omhandlede perioden 1901–1913. Af flere